

Datum
2016-03-08

Diarienummer
1.3.1- Ä2015-1608

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Dokumenttyp
Remissvar

Remiss av betänkandet (SOU 2015:88) Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design

Ert dnr: Ku2015/02481/KL

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Myndigheten har uppdrag som specifikt syftar till att stärka sambanden mellan fysisk samhällsplanering, näringslivsutveckling och hållbar regional tillväxt. Tillväxtverket utvecklar också förutsättningar för kulturella och kreativa företag. Vi har ofta gett utrymme åt beskrivningar av hur kulturella och kreativa verksamheter, inklusive kulturmiljöer, blir allt viktigare för regional utveckling och attraktionskraft. Ansvarsområden som specifikt har bäring på förslagen i betänkandet är även insatser för tillväxt genom finansiering och regional strategisk dialog. I övrigt är frågan om attraktiva miljöer starkt kopplat till kompetensförsörjning och därmed en viktig näringspolitisk fråga. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Sammanfattning

- Tillväxtverket anser att det regionala perspektivet ska beaktas i arbetet med att ta fram konkreta och mätbara mål.
- Tillväxtverket avstyrker förslaget om en ny myndighet och anser att framtagande av program och företagsfrämjande åtgärder bör utformas i befintliga strukturer.
- Inrättandet av en ny utvecklingsfond samt exportfrämjande åtgärder bör ta hänsyn till huruvida en liknande fond är kompletterande och att dessa insatser kan utföras i befintliga system och av befintliga aktörer.
- Regionerna efterlyste i Tillväxtverkets undersökning 2015 att bättre samordning mellan myndigheter som är kopplade till de kulturella och kreativa näringarna behövs.
- Avslutningsvis anser Tillväxtverket att höjning av upphandlingskompetens bör vara generell istället för punktinsatser på specifika områden.

Avsnitt 6 – Nya mål för arkitektur-, form- och designpolitiken

Tillväxtverket ser positivt på utformande av nya mål för arkitektur, form och design. Vi anser dock att mätbarhet och tydlighet bör beaktas i utformandet av dessa. De föreslagna målen behöver konkretiseras och eventuellt innehålla uppföljningsbara delmål för att praktiskt kunna fungera som en reell hjälp till regioner och kommuner i genomförandet av politiken. Det regionala perspektivet behöver få en tydligare roll i det fortsatta arbetet och

regeringen bör beakta hur de nationella målen ska användas och implementeras regionalt och lokalt. Här kan t.ex. de regionala utvecklingsstrategierna spela en betydande roll.

Tillväxtverket kan även ha en roll genom det arbete som görs genom våra insatser för att stärka förutsättningarna kring kulturella och kreativa näringar där bl.a. Tillväxtverkets arbete 2010-2012, bidragit till att nästan alla regioner i Sverige nu skrivit in utveckling av kulturella och kreativa näringar i sin planering Dessa planer kan vidareutvecklas och inkludera perspektivet gestaltad livsmiljö. Här bör även hänsyn tas till bostadsplaneringskommitténs förslag om en regional fysisk planering vilket ytterligare kan bidra till att hänsyn till att gestaltad livsmiljö får ett regionalt perspektiv.

Avsnitt 7 – Myndigheten för gestaltad livsmiljö

Tillväxtverket ser inte behov av skapandet av en ny myndighet, utan anser att berörda frågor kan införlivas hos befintliga myndigheter och få ett ökat fokus genom ökad samverkan myndigheter emellan. Det finns samverkansarenor och plattformar som kan utvecklas inom området gestaltad livsmiljö, exempelvis Plattformen för hållbar stadsutveckling som är ett samarbete mellan Boverket, Naturvårdsverket, Energimyndigheten, Trafikverket och Tillväxtverket. Här kan nämnas att det även inom plattformen finns befintliga samarbeten med ArkDes som referensmyndighet.

Tillväxtverket delar utredningens uppfattning att det finns behov av nya former och ny funktionalitet för effektivt samarbete mellan nationell och regional nivå i utvecklingen av dessa frågor. Vi vill emellertid betona att detta behov gäller för hela sektorn kulturella och kreativa företag. Det behövs större flexibilitet och bättre samordning mellan olika nationella politikområden och deras myndigheter, för att vi ska kunna öka export samt återväxt inom denna sektor. Näringspolitiska och kulturpolitiska medel måste kopplas tydligare till varandra, i förhållande till de gemensamma mål för samhället som man vill uppnå. Kulturella och kreativa företag måste allt för ofta vända sig till ett flertal olika nischade myndigheter, utan att kunna få ordentlig hjälp, eftersom deras behov gällande hinder och möjligheter för utveckling inte motsvarar politikens organisation.

Avsnitt 8 – Det offentliga och insatser inom arkitektur, form och design

Förslaget om att inrätta en ny utvecklingsfond samt exportfrämjande åtgärder bör ta hänsyn till huruvida en liknande fond är kompletterande och att dessa insatser kan utföras i befintliga system och av befintliga aktörer. Här bör regeringen t.ex. beakta insatser för ökad internationalisering som sker med hjälp av europeiska strukturfondsmedel. Hänsyn bör även tas till mängden aktörer i främjandesystemet och svårigheter för företag att hitta rätt aktör/stöd. Att använda befintliga system kan förhindra att denna utmaning förvärras. Gällande samverkan och statliga myndigheters ansvar att ta fram särskilda program för arkitektur, form och design och kan nämnas att Tillväxtverket genom sina uppdrag inom hållbar regional tillväxt kan bistå i framtagande av program för gestaltad livsmiljö samt exportfrämjande på området.

Kulturrådet för regionala dialoger inom kultursamverkansmodellen och Tillväxtverkets för regionala dialoger inom den regionala tillväxtpolitiken (Avsnitt 8.4.2). Kultursamverkansmodellens inrättande under 2010-talet har pågått parallellt med att regioner/län också utvecklat strategier och handlingsplaner för utveckling av kulturella och

kreativa näringar. År 2015 undersökte Tillväxtverket hur regionerna gått vidare med sin strategiska utveckling kring kulturella och kreativa näringar, efter att Tillväxtverket drivit fram sådana regionala strategier 2010-2012. Undersökningen visar att alla regioner omnämner kulturella och kreativa näringar i olika styrdokument, så som kulturplan, tillväxtstrategi, innovationsstrategi eller regional utvecklingsstrategi; för attraktiva miljöer och tillväxt. Många regioner har antagit särskilda handlingsplaner i både regional kulturnämnd och regional tillväxtnämnd (eller motsvarande). Regionerna brygger således kultur- och näringsområdena i sin utvecklingsplanering långt mer än staten. Regionerna har därför skäl att förvänta nationell samordning. De tillfrågade ansåg dock att det har blivit svårare att prioritera och arbeta med området sedan 2012. Deras upplevelse var att det blivit svårt att utläsa regeringens prioritering för områdets utveckling. Regionerna efterlyste tydlighet i samverkan på nationell nivå inom regeringen, liksom mellan Kulturrådet och Tillväxtverket. Tillväxtverket kan således vara en samverkanspart i nationell och regional utveckling av dessa frågor och av mötesplatser.

Avsnitt 9 – Höjd kompetensnivå inom offentlig upphandling

Tillväxtverket instämmer i utredarens förslag om ökad kompetens inom offentlig upphandling. Ställningstagandet grundar sig på vårt arbete med finansiering av utvecklingsprojekt och ekonomisk uppföljning av medel. En generell höjning av upphandlingskompetens är bra både för upphandlande myndigheter och företagen. Regeringen bör dock verka för att stärka upphandlingskompetens generellt istället för punktinsatser inom specifika områden som t.ex. arkitektur, form och design. Vid sidan om allmän upphandlingskompetens behövs ämnesspecifik kompetens för en god affär. Tillväxtverket menar dock att detta gäller generellt.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf. Daniel Hallberg har varit föredragande. I handläggningen har också Lorraine Jonis, Daniel Fahlander, Isaac Karlsson, Klas Rabe och enhetschef Anna Bäckman deltagit.

Gunilla Nordlöf

Daniel Hallberg